

Вжитті кожної людини, яка з різних причин розлучена з рідними, не згасає іскра надії на зустріч.

Часто допомагають у цьому радіопошуки «Поштової скриньки» Всесвітньої служби радіо України, яку уважно слухають тисячі людей, відгукуються рідні, включаються в пошуки сторонні люди, відбуваються зустрічі через роки.

Не втрачав надію знайти свою дочку Ганну і 95-річний житель села Садове, яку в кінці 1943 року як свою служницю-наймичку забрав з собою тринадцятирічною дівчиною польський пан, що з сім'єю виїхав під час німецької окупації невідомо куди.

Із «Поштової скриньки» порадували про те, що «листа отримали і готові допомогти у розшуках. Листа буде зачитано в передачі, що транслюється на всі країни Європи, Америки, Азії, Африки та Австралії».

Така відповідь вселяла надію, що Ганна знайдеться. Та не легко було «відірвати» від пенсії колишнього фронтовика 1 мільйон крб. (тепер пошуки стали платні), але старий Назар переконав всіх, що на чомусь зекономиться, але Ганну потрібно шукати, вона десь живе і неодмінно знайдеться.

Гроші перерахували, прозвучали радіопошуки. Їх слухали не лише рідні та односельці, які неодноразово розпитували про результати, але, на жаль, радісною звісткою ніхто не порадував. З плином часу втрачається і надія.

Та в лютому дев'яносто шостого на адресу Назара Любчика надійшов лист з Тернополя: «Про долю Ганни нічого невідомо, але напишіть більше, ніж передано по радіомовленню. Хочу включитися в розшуки, допомогти...» Із Садового надійшла відповідь: «Село наше тоді називалося Сінне Тучинського району. Прізвище пана, в якого служила наша дочка, — Телесницький Мунтік. Пан працював на Бабинському цукровому заводі.

Нам невідомо, куди вони виїхали з України.

В 1952 році мене викликали в КДБ, розпитували, чи нема в нас когось за кордоном, але тоді були такі страшні часи, і я сказав, що нема нікого, була дочка Ганна, але вона померла... Може, Бог допоможе в пошуках нашої дочки». Викладена в листі історія вказувала найкоротший шлях втечі при наблизненні

Відповідь з Центрального Адресного Бюро Польщі про Ганну Любчик, дочку Назара, 1929 року народження, була, негативною, але вселяла надію знайти її сліди. Адже стало відомо, що на території Польщі живе Костянтин, син Едмунда Телесницького, але він не дозволяє стороннім без його згоди повідомляти адресу.

Довелося писати прохання в адресне бюро, щоб переслали листа з запитом про долю Ганни, їхньої служниці, до Костянтина Телесницького.

В очікуванні радісної звістки спливали місяці. Знову був повторний запит за доповненням до батька Назара в Садове, а замість відповіді був телефонний дзвінок з Рівного. Телефо-

листа з України від батька Назара, вона і не подумала про адресу, а зразу ж поїхала у Варшаву в адресне бюро, щоб переконатися, що хтось справді її розшукує, а потім поїхала на тернопільську адресу. Довелося все пояснити Ганні, але вона була рада і тим, що Тернопіль недалеко від Рівного і вона тут майже вдома.

Зранку йшли пошуки когось з родини Любчиків у Садовому телефонними дзвінками. Допомогали односельці, в кого були домашні телефони. Але свідчили, що це непорозуміння, адже Ганна, дочка Назара, живе нині у Садовому. Довелося пояснити, викласти історію з пошуками і приїздом уродженки колишнього Сінного, про-

ціональності. Не витримала таких умов і двадцятирічною в 1949-му залишила Телесницьких, пішла на самостійне життя. Працювала на підприємствах Гданська. У 50-х роках її теж викликали в Службу безпеки, запитували про її минуле і родовід, але вона свідчила, що сирота, родом з Рівного, імені батька не назвала, української національності теж. Тому і в паспорті написано: полька місце народження — Рівне, хоч пам'ятала назву Сінне, без назви району, на Рівненщині. Але не шукала, не хотіла робити родині неприємностей, адже знала про переслідування родини в Радянській Україні, які мали зв'язки з тими, хто живе за кордоном. А пізніше в пошуках не щастило. Та й в житті, адже на 39-у році життя помер чоловік. Нині вона пенсіонерка. В Гданську живе її син, два внуки.

Її, Ганну Валентович, знають як активну суспільно-політичну діячку по «Соцідарності».

В останні листопадові дні не закривалася хата в Любчиків у Садовому, було гамірно і весело, хоч зі сльозами на очах зустрічала, але не всіх пізнавала. Та й не дивно, адже на вітцівському подвір'ї, де пройшло її дитинство, вказала місце, де стояла стара хата, де росла розлога липа, сільську церкву, куди ходила, згадала вірші з шкільної науки, українські пісні.

Не дочекався зустріти в обіймах свою дочку старий Назар, одинадцять свою дитину. А на цвинтарі, обійнявши його могилу, Ганна мовила: «Прости мені, батьку, що не повернулася, не розшукала. На це були різні причини. Не доля розлучила нас навіки. Та я вдячна тобі, що розпочав пошуки. Я рада і щаслива від зустрічей з рідними».

З приємними враженнями від перебування залишила Ганна родинне село і край, на прощання висловила: «За дні перебування між рідними і земляками я помолоділа, душевно оновилася, почувалася щасливою, що ходила по рідній землі, збагатилася родиною, поновилася і доповнилася моя біографія. Влітку неодмінно приїду з онуками, а колись, може, назавжди... Всі роки я була завжди думками в рідному селі, а Бог допоможе знайти дорогу до родинного гнізда, до мого омріяного щастя через

Долі людські

ЗУСТРІЧ ЧЕРЕЗ ПІВСТОЛІТТЯ

нувала сестра Ганни — Ольга. «Я теж служила в Телесницьких, всіх знаю, вона мене теж. Ми жили дуже бідно, служили в них за харчі. Вони повинні знати про Ганну. А батько наш помер. Він так хотів її знайти. До кінця своїх земних днів вірив, що вона жива і знайдеться. Допоможіть нам...».

Був повторний запит в адресне бюро про Ганну Любчик і Телесницьку, народжену в Україні, адже могли пани оформити Ганну як члена своєї сім'ї, вказати польську національність.

Відповідь не забарилася. Повідомлялася адреса Ганни Любчик. Та сповіщати родину Любчиків у Садовому було передчасно, адже могли бути однофамільці. Запит до Ганни-українки був з листом від батька, який свідчив про її минуле.

З дня на день очікувалася відповідь з Гданська. Замість надії вкрився сумнів. «Невже не та, яку розшукуємо?»

...Вранішню тишу стривожив квартирний дзвінок. Поріг переступила жінка і польською мовою відрекомендувалася, що вона Ганна Любчик з Гданська і приїхала на зустріч з рідними, а в першу чергу з батьком, який її розшукує.

Приїзд в Тернопіль був

ситуація знайти іншого Назара, в якого була Ганна і яку забрали з собою пани. В нього було багато дітей, може в селі знають про ту Ганну.

Невдовзі знайшлася племінниця Ганни, яка засвідчила, що вона з тієї ж сім'ї Назара, а в честь пропавшої Ганни її ім'ям назвали новонароджену дочку — її матір. Доповнила, що нині в родині живе десять дітей, в різних областях, а приїжджу Ганну з Польщі давно поминають в церкві, як померлу... А для переконливості про присутність живої Ганни точилися спілкування двома мовами: польською з Тернополя, українською із Садового. Радості в Ганні не було меж. Перші сльози радості. А потім був дзвінок з Рівного від старшої сестри Ольги. І знову спілкування двох сестер двома мовами, але вони були зрозумілими, адже розмовляли рідні. Автобус з Тернополя зустрічали в Рівному. Через вікно Ганна впізнала сестру Ольгу. А зустріч на пероні з рідними і племінниками можна лише уявити. Пізніше були зустрічі і спогади, розповіді Ганни про своє минуле. Привезли їх в Польщу. Після війни Телесницькі завели господарку, а невеличка на зріст дівчина лише за харч і одягу працювала, моталася по господарству,

своєю служницю-наймичку забрав з собою тринадцятирічною дівчиною польський пан, що з сім'єю виїхав під час німецької окупації невідомо куди.

Із «Поштової скриньки» порадували про те, що «листа отримали і готові допомогти у розшуках. Листа буде зачитано в передачі, що транслюється на всі країни Європи, Америки, Азії, Африки та Австралії».

Така відповідь вселяла надію, що Ганна знайдеться. Та не легко було «відірвати» від пенсії колишнього фронтовика 1 мільйон крб. (тепер пошук стали платні), але старий Назар переконав всіх, що на чомусь зекономить, але Ганну потрібно шукати, вона десь живе і неодмінно знайдеться.

Гроші перерахували, прозвучали радіопощуки. Їх слухали не лише рідні та односельці, які неодноразово розпитували про результати, але, на жаль, радісною звісткою ніхто не порадував. З плином часу втрачається і надія.

Та в лютому дев'яносто шостого на адресу Назара Любчика надійшов лист з Тернополя: «Про долю Ганни нічого невідомо, але напишіть більше, ніж передано по радіомовленню. Хочу включитися в розшуки, допомогти...» Із Садового надійшла відповідь: «Село наше тоді називалося Сінне Тучинського району. Прізвище пана, в якого служила наша дочка, — Телесницький Мунтік. Пан працював на Бабинському цукровому заводі.

Нам невідомо, куди вони виїхали з України.

В 1952 році мене викликали в КДБ, розпитували, чи нема в нас когось за кордоном, але тоді були такі страшні часи, і я сказав, що нема нікого, була дочка Ганна, але вона померла... Може, Бог допоможе в пошуках нашої дочки». Вкладена в листі історія вказувала найкоротший шлях втечі при наближенні фронту та можливої депортації органами Радянської влади — втеча на захід — в Польщу або з окупантам в Німеччину.

Про долю Ганни, їхньої служниці, до Костянтина Телесницького.

В очікуванні радісної звістки спливали місяці. Знову був повторний запит за доповненням до батька Назара в Садове, а замість відповіді був телефонний дзвінок з Рівного. Телефо-

носами. Допомогли односельці, в кого були домашні телефони. Але свідчили, що це непорозуміння, адже Ганна, дочка Назара, живе нині у Садовому. Довелось пояснити, викласти історію з пошуками і приїздом уродженки колишнього Сінного, про-

Долі людські

ЗУСТРІЧ ЧЕРЕЗ ПІВСТОЛІТТЯ

нувала сестра Ганни — Ольга. «Я теж служила в Телесницьких, всіх знаю, вона мене теж. Ми жили дуже бідно, служили в них за харчі. Вони повинні знати про Ганну. А батько наш помер. Він так хотів її знайти. До кінця своїх земних днів вірив, що вона жива і знайдеться. Допоможіть нам...».

Був повторний запит в адресне бюро про Ганну Любчик і Телесницьку, народжену в Україні, адже могли пани оформити Ганну як члена своєї сім'ї, вказати польську національність.

Відповідь не забарилася. Повідомлялася адреса Ганни Любчик. Та сповіщати родину Любчиків у Садовому було передчасно, адже могли бути однофамільці. Запит до Ганни-українки був з листом від батька, який свідчив про її минуле.

З дня на день очікувалася відповідь з Гданська. Замість надії вкрився сумнів. «Невже не та, яку розшукуємо?»

...Вранішню тишу стривожив квартирний дзвінок. Поріг переступила жінка і польською мовою відрекомендувалася, що вона Ганна Любчик з Гданська і приїхала на зустріч з рідними, а в першу чергу з батьком, який її розшукує.

Приїзд в Тернопіль був зайвий, і на запитання, чому не написала відповіді, не попередила про приїзд, переконувала, що з радості від перечитаного

сиди знайти іншого Назара, в якого була Ганна і яку забрали з собою пани. В нього було багато дітей, може в селі знають про ту Ганну.

Невдовзі знайшлася племінниця Ганни, яка за свідчила, що вона з тієї ж сім'ї Назара, а в честь пропавшої Ганни її ім'ям назвали новонароджену дочку — її матір. Доповнила, що нині в родині живе десять дітей, в різних областях, а приїжджу Ганну з Польщі давно поминають в церкві, як померлу... А для переконливості про присутність живої Ганни точилося спілкування двома мовами: польською з Тернополя, українською із Садового. Радості в Ганни не було меж. Перші сльози радості. А потім був дзвінок з Рівного від старшої сестри Ольги. І знову спілкування двох сестер двома мовами, але вони були зрозумілими, адже розмовляли рідні. Автобус з Тернополя зустрічали в Рівному. Через вікно Ганна впізнала сестру Ольгу. А зустріч на пероні з рідними і племінниками можна лише уявити. Пізніше були зустрічі і спогади, розповіді Ганни про своє минуле. Привезли їх в Польщу. Після війни Телесницькі завели господарку, а невеличка на зріст дівчина лише за харч і одягу працювала, моталася по господарству, доїла корів, догоджала в хаті старим і молодим, а ті ще й знущались фізично з наймички, принижували і глузували з української на-

без назви району, на Рівненщині. Але не шукала, не хотіла робити родині неприємностей, адже знала про переслідування родини в Радянській Україні, які мали зв'язки з тими, хто живе за кордоном. А пізніше в пошуках не щастило. Та й в житті, адже на 39-у році життя помер чоловік. Нині вона пенсіонерка. В Гданську живе її син, два внуки.

Її, Ганну Валентович, знають як активну суспільно-політичну діячку по «Солідарності».

В останні листопадові дні не закривалася хата в Любчиків у Садовому, було гамірно і весело, хоч зі сльозами на очах зустрічалася, але не всіх пізнавала. Та й не дивно, адже на вітківському подвір'ї, де пройшло її дитинство, вказала місце, де стояла стара хата, де росла розлога липа, сільську церкву, куди ходила, згадала вірші з шкільної науки, українські пісні.

Не дочекався зустріти в обіймах свою дочку старий Назар, одинадцять свою дитину. А на цвинтарі, обійнявши його могилу, Ганна мовила: «Прости мені, батьку, що не повернулася, не розшукала. На це були різні причини. Не доля розлучила нас навіки. Та я вдячна тобі, що розпочав пошуки. Я рада і щаслива від зустрічей з рідними».

З приємними враженнями від перебування залишила Ганна родинне село і край, на прощання висловила: «За дні перебування між рідними і земляками я помолоділа, душевно оновилася, почувалася щасливою, що ходила по рідній землі, збагатилася родинною, поновилася і доповнилась моя біографія. Влітку неодмінно приїду з онуками, а колись, може, назавжди... Всі роки я була завжди думками в рідному селі, а Бог допоможе знайти дорогу до рідного гнізда, до мого омріяного щастя через півстоліття».

**Єфрем ГАСАЙ,
краснавець-пошукувець
м. Тернопіль.**